

Sposobnost broda za plovidbu po judikaturi SAD

Priredio: Hrvoje Kačić

American Maritime Cases 1961.

»Merrill — s. s. Cuaco«

Činjeničko stanje.

Stivadorsko poduzeće je preuzelo obavezu, da će podići drvene pregrade i pripremiti brodska skladišta tako, da bi brod bio osposobljen za krcanje žita u rasutom. Da bi radnici mogli pristupiti podizanju pregrada po sredini skladišta, bilo je potrebno pokriti otvor dubokog tanka. U tu svrhu stivador je nabavio i donio na

brod drvenu građu, koja je dijelom upotrebljena i za izgradnju pokrova dubokog tanka. Jedna od postavljenih dasaka je bila preslaba, da izdrži težinu čovjeka, te je uslijed loma daske pao u duboki tank i zadobio ozbiljne povrede radnik stivadora. Ovaj radnik je pao, kada je u toku daljnjeg rada prolazio preko izgrađenog pokrova, a upravo on je bio na čelu grupe radnika, koja je izvršila taj posao. Sud je utvrdio, da radnik nije provjeravao kvalitetu upotrebljenih dasaka.

Odluka.

Sud je utvrdio suodgovornost brodovlasnika te je presuđeno, da plati radniku 70% iznosa tužbenog zahtijeva za naknadu štete radi povreda, koje je zadobio pri radu na osposobljavanju broda, da primi teret.

Razlozi.

Kao osnovno pitanje neizbježno se pojavljuje pitanje nesposobnosti broda za plovidbu (unseaworthiness). U prvom redu sud nije prihvatio postavku brodovlasnika, da drvo upotrebjeno za pokrivanje otvora dubokog tanka, ne postaje ni dio, ni pripadnost broda, pa prema tome, da ne utiče na sposobnost broda za plovidbu, pa ni u slučaju ako drvo bude pronađeno defektno. Bez obzira, što je stivador izvršio nabavku drva, odgovornost brodovlasnika postoji svugdje, gdje su kao i u ovom slučaju, stanje i kvalitet opreme broda bili neposredni uzroci nesretnog slučaja. Ove pak okolnosti podpadaju pod pojam sposobnosti broda za plovidbu, za što brodar uvijek jamči. Sud se složio sa stanovištem brodovlasnika, da posao podizanja brodskih pregrada sada redovito obavljaju stivadori, ali je istakao, da je u ovom slučaju taj rad izvršen u cilju ukrcavanja i smještaja tereta žita na brod. Osim toga brodovlasnikova tvrdnja, da žitne pregrade predstavljaju samo jedno privremeno stanje, te da takav rad po tradiciji nisu vršili pomorci, sud također nije usvojio, jer sud ovo pitanje nije razmatrao u svijetlu sadašnjih običaja, nega na temelju prastarih i historijskih dužnosti i obaveza brodarka. Sudska praksa Sjedinjenih Američkih Država zauzima stanovište da sve odnosne okolnosti, na kojima se temelji odgovornost brodarka za »seaworthiness«, a koje su odlikovane u svojem apsolutnom pojmu, nameću, da se brodovlasnik ne bi mogao osloboditi te odgovornosti parceliranjem svojih obaveza na taj način, što bi za pojedine radnje upošljavao posredne izvođače, čiji je predmet poslovanja jedino, da izvode samo neke poslove na brodu.

Isto tako brodovlasnik se ne može osloboditi svoje odgovornosti ni da pronađe bilo kakav drugi izlaz, pomoću kojeg bi ljude — radnike, pri izvršavanju raznolikih poslova na brodu, lišio njihove historijske zaštite. Oduvijek krcanje i iskrcavanje je posao brodske posade, i koji su sve do nedavno obavljali članovi posade broda. U ovom slučaju, sud je utvrdio, da je nederogabilna dužnost brodovlasnika, da radniku, koji izvodi bilo kakav posao na brodu, razumno osigura prostor gdje radi, isto tako kao i sigurno sredstvo, kojim će izvršiti posao, te da se ove dužnosti ne može osloboditi ni ugovorom, tražeći od sukontrahenta sa obale, da nabavi ljude i opremu.

Obzirom na privremeni karakter žitnih pregrada, sud se izjasnio, da je činjenica, da nesposobnost broda može biti prouzrokovana i privremenom upotrebom lošeg materijala na brodu, od bilo kojeg nezavisnog sukontrahenta. A to pak, što brodovlasnik nad takovim sukontrahentom nije vršio nadzor, ne može brodovlasniku ići u prilog, i nema nikakvog značenja odnosno uticaja, da bi se mogao osloboditi svoje osnovne obaveze, t. j. dati u svakom smislu sposoban brod.

Krivnja radnika.

Kvrgavo drvo, trebalo je biti upozorenje radniku, da daska treba biti ispitana, prije nego što se postavi na otvor dubokog tanka i time dovedu u opasnost zdravlje i životi ljudi. Stvarno pokazalo se je, da bi se bilo takvim razboritim pregledom daske biti otkrili njeni nedostatci i tako spriječila nesreća. Radi toga propusta utvrđena je krivnja radnika, za štete koje je sam pretrpio u srazmjeru od 30%.

Sud je također iznio stanovište, da bi se moglo raspravljati i o tome, da li bi radnik imao pravo zahtijeva za naknadu štete i u slučaju, kada bi jedino uslijed svog nemara došlo do njegove povrede.